

הזאת להאכל ביום טוב עצמו.
ומפרשת הגמרא את יסוד מחלוקתם:

רב חסדא אמר "לוקה", כי הוא סובר שלא אמרינן "הואיל ומיקלעי ליה אורחים ביום טוב, חזי ליה". אלא, כיון שבפועל אין מצויים לו אורחים, לא חשיבה האפייה צורך יום טוב, אלא צורך חול.⁽¹⁵⁾

רב חסדא אמר: לוקה על עשיית מלאכה ביום טוב, לפי שלא הותרה מלאכת אוכל נפש אלא רק לצורך יום טוב, ולא לצורך חול. וכיון שכבר גמר לאכול את סעודת היום טוב, שוב אין הפת שאופה עתה עומדת להאכל בו ביום.⁽¹⁴⁾

רבה אמר: אינו לוקה, שהרי עומדת הפת

שום צורך מיפטר. אבל לצורך חול מיגרע גרע. וילפינן לה מ"והכינו את אשר יביאו", דאין יום טוב מכין לחול.

15. ואין לוקה לרב חסדא, אלא אם כן לא באו אורחים עד לסוף היום. אבל אם לאחר שבישל נודמנו אורחים, אינו לוקה. דאיסוריה מיתלא תלי וקאי, עד שיבורר אם יבואו אורחים. מאירי. וצריך עיון בדבריו מהא דאיתא במנחות [סד א], דהשוחט שני תמידין בשבת, חייב חטאת על השני. ואפילו אם אחר כך נשפך הדם של הראשון, לא אמרינן דאיגלאי מילתא למפרע. דשחיטתו היתה לצורך.

ולוא דבריו היה נראה לומר, שאם לכתחלה אפה על הספק שמא יבואו אורחים, לכולי עלמא אינו לוקה. ופליגי רק היכא דלא חשב על דעת כן, אלא אפה לצורך חול. וסבירא ליה לרבה, דאין לחייבו משום המחשבה גרידא. ורב חסדא סבר, דעל ידי המחשבה יכול המעשה להשתנות מהיתר לאיסור. ולא הותרה המלאכה אלא כשעשאה במחשבת אוכל נפש. ולפי זה, אף אם לבסוף יבואו אורחים יתחייב לרב חסדא. קובץ שיעורים.

[וגם המאירי עצמו כתב, שאם יאמר בפירוש שעושה לצורך מחר, ילקה לרב חסדא, אפילו שעדין לא אכל סעודת יום טוב, וראוי הוא לו לבו ביום. אלא שהביא בשם רוב המפרשים דאין לוקה בזה לכולי עלמא.]

הואיל ואי בעי יבצע מכל אחת פורתא. ואם כבר קרא לה שם צריך לומר בזה עוד הואיל [הואיל ואיבעי מיתשיל עלה]. ותרי "הואיל" לא אמרינן. והקשה, אם כן אמאי מתירים לה לבסוף ליטול אחת על כולן? הא אפשר לה בלא "הואיל". על ידי שבפועל תפריש מעט מכל חלה וחלה. והיכא דאפשר בלא הואיל עדיף טפי. ותירץ, דלא הטריחו חכמים לעשות כן. **תוספות.**

[ועיון בקרבן נתנאל שכתב ליישב, דלכתחלה יש להפריש אחת שלימה. כדכתיב "תרימו חלה". וכן משמע מרש"י בדף מח ב, שכתב "עושה חררה קטנה אצל חררה גדולה". אמנם מרש"י משמע דקודם שתקרא לה שם לא בעינן להואיל כלל. משום שכל אחת ואחת לכשעצמה, ראויה לאכילה. משום שיש לומר עליה, שלא היא זו שתופרש לבסוף. ותליא בפלוגתא דרמי בר חמא ורב פפא לקמן [מח א]. מהרש"ל ומהרש"א.]

14. ומכאן הקשו התוספות [ביצה יב א] לשיטת רש"י, דלמאן דאמר "מתוך שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך", אין צריך צורך כלל. דאם כן, אף בלא טעמא דהואיל יש להתיר אפיה מיום טוב לחול.

והביא השער המלך [פרק א מהלכות יום טוב הלכה ד] בשם הר"ן לתרץ, דדוקא בלא